

SLAGMARK: Flommen etterlot seg et katastrofeområde i Utvik-bygden. Privatkunder på steder som er utsatt for naturskader etter ekstremvær risikerer dyrere forsikring i fremtiden.

EKSTREMVÆRET // Det er ikke gitt at forsikringsselskapene vil fortsette å forsikre boliger som ligger utsatt til for naturkatastrofer.

Kan bli nektet forsikring i fremtiden

EIVIND FONDENES
eivind.fondenenes@bt.no
ATLE ANDERSSON

– Forsikring skal dekke uforutsette hendelser. Men hvis de samme stedene utsettes for ekstremvær gang etter gang, vil forsikringsbransjen mene at det ikke lenger er uforutsett. Dermed blir det samfunnsansvar å dekke skadene, ikke et forsikringsansvar, sier fagsjef Mia Ebeltoft i Finans Norge.

Kort fortalt: Forsikring mot naturskader kan bli dyrere for folk som bor i utsatte områder som Utvik, bygden som ble hardest rammet av flommen denne uken. I tillegg kan vi ende opp med en situasjon hvor enkelte boliger ikke lar seg forsikre, ifølge finansnæringen.

Spår store endringer

Mia Ebeltoft er en av 101 eksperter som har bidratt med sine analyser i en rapport gitt ut av Norsk Klimastiftelse tidligere i år. Forsikringsnæringen blir trukket frem som en av bransjene ekspertene mener vil gå gjennom størst endringer som

følge av klimaendringene. Årsaken er at forsikringsutbetalingene som følge av naturskader vil bli større etter hvert som vi opplever mer ekstremvær.

– Veldig urettferdig

– Det blir veldig urettferdig hvis de skal straffe oss som velger å bo i distriktene med dyrere forsikring. Hva skjer med utkantområdene i Norge da? spør Ellen Hilde Hauge.

Trebarnsmoren havnet midt i flomdramaet i Utvik sist mandag. Hun måtte flykte fra det nyrestaurerte huset med en baby på armen da den frådende elven truet med å ta med seg boligen.

Sammen med ektemannen Jan Erik Nesdal er Hauge fast bestemt på å bli boende i Utvik. Hun synes det er riv, ruskende galt hvis de som er bosatt på steder som er utsatt for naturskader i fremtiden skal tvinges til å betale høyere forsikringspremie.

Ekspertene samstemt

Hauge synes også det blir galt å legge ansvaret over på forsikringskundene.

Det vil bli helt feil hvis vanlige folk skal straffes økonomisk i tilfeller der NVE, kommunen eller andre offentlige etater ikke har tatt advarsler om flomrisiko på alvor.

Ellen Hilde Hauge måtte rømme fra flommen i Utvik

– I vårt tilfelle var ikke huset regnet som flomutsatt. Det vil også bli helt feil hvis vanlige folk skal straffes økonomisk i tilfeller der NVE, kommunen eller andre offentlige etater ikke har tatt advarsler om flomrisiko på alvor, slik tilfellet var i Utvik, sier hun.

I rapporten fra Norsk Klimastiftelse svarer ekspertene på spørsmål om hvordan de mener norsk økonomi vil bli påvirket av klimaendringer frem mot 2030. Hele 92 prosent av paneldeltakerne mener privatkunder kan vente seg dyrere forsikring.

I dag er prisen på forsikring

FOTO: ØYSTEIN TORHEIM

REAGERER: – Det er urettferdig om folk som bor i utkantområder med høyere naturskaderisiko må betale høyere forsikringspremie, sier Ellen Hilde Hauge i Utvik. Hun måtte rømme fra flommen med åtte måneder gamle Oline på armen.

FOTO: PAUL S. AMUNDSEN

mot naturskade i Norge en flat sats. Det vil si at den ikke er knyttet til enkeltpersoners risiko for å bli rammet av naturskade. Dermed vil en person som bor i en lite utsatt leilighet i en by betale like mye for forsikringen

som en person som bor i et flomutsatt område.

– Denne diskusjonen har pågått en stund, og det er blitt stilt en del spørsmål ved om dagens løsning er bærekraftig for samfunnet når vi opplever

mer naturskader på grunn av klimaendringene, sier Ebeltoft.

I flere andre land har forsikringsbransjen allerede gått gjennom en slik endring.

I Tyskland opereres det med fire ulike risikonivåer for forsikring for skader knyttet til ekstremnedbør og flom. Jo mer utsatt man bor, desto mer må man betale.

I Danmark er det allerede innført en ordning der såkalte «røde hus» ikke tilbys forsikring fordi de ligger i områder som stadig utsettes for overvann.

Og etter langvarige og tøffe forhandlinger ble forsikringsbransjen og myndighetene i Storbritannia enige om å opprette en privat-offentlig ordning for folk som bor i risikoutsatte områder og som ikke tilbys vanlig forsikring.

– Ikke bærekraftig

– Om man opplever gjentatte naturskader i samme område kan det i verste fall føre til at bransjen ikke ønsker å tilby forsikring der. Hvis det ikke lenger er et spørsmål om hvis noe skjer,

men når noe kommer til å skje, så blir det litt som å forsikre et hus som man vet kommer til å brenne ned, sier Ebeltoft.

Hun nevner tre alternativer for hvordan fremtidens forsikringsordninger i Norge kan se ut:

- Tøffere betingelser i forsikringsavtalen, f.eks. krav til utstyr, slik man gjør innen brannforsikring av næringsseiendom.

- Belønning for gode forberedelser, for eksempel rabatter hvis folk selv gjør grep for å minske risikoen for skader i forkant, istedenfor å bli straffet i etterkant med hardere vilkår.

- Og i verste fall, at enkelte forsikringsobjekter defineres som umulig å forsikre, som i Danmark og Storbritannia.

Mer ekstremnedbør

Meteorologi-professor Asgeir Sorteberg har bidratt til rapporten fra Klimastiftelsen. Han opplyser at forskerne har registrert en økning i det som kalles ekstremnedbør over hele landet, det vil si sterk nedbør i løpet av én dag.

FAKTA

Rapport: «Klima som finansiell risiko»

- Rapport fra Norsk Klimastiftelse om hvordan klimaendringene vil påvirke norsk økonomi frem mot 2030.
- Rapporten er laget basert på intervjuer med 101 eksperter innenfor blant annet klima, finans og olje- og gass, og inkluderer både akademikere og næringslivsledere.
- Norsk Klimastiftelse er en nasjonal stiftelse som ble etablert i 2010 og som arbeider for reduserte klimautslipp.

Det er ikke forsikringsbransjen sin oppgave å forebygge, det er det kommunene som må ta ansvar for.

Mia Ebeltoft, fagsjef i Finans Norge

– Vi har observasjoner 100 år tilbake i tid og kan slå fast at vi har hatt en økning i antall hendelser av denne typen nedbør på 25–35 prosent, sier Sorteberg, som er tilknyttet Bjerknessenteret og Universitetet i Bergen.

Forklaringen på hyppigere ekstremvær er at et lavtrykk i dag bringer med seg mye mer fuktighet enn helt tilsvarende lavtrykk for eksempel i 1960. Det skyldes at luften er blitt varmere og derfor kan holde på mer fuktighet, påpeker Sorteberg i rapporten.

– Som samfunn må vi forberede oss på enda mer ekstremregnvær. Styrken i fremtidens regnvær vil blant annet avhenge av hvor store mengder fossile brensler som blir sluppet ut de neste tiårene, sier Sorteberg.

– Ikke forberedt

Selv om det er mer ekstremvær i vente, mener åtte av ti i ekspertpanelet at norske kommuner er dårlig eller svært dårlig forberedt. Delvis på grunn av at ekstremvær vurderes som enkelthendelser og at man ikke tar høyde for at det bare vil bli mer av det i årene som kommer.

I tillegg er norske kommuner og norske husholdninger godt forsikret gjennom dagens ordninger. Dermed mangler de insentiver til å forebygge, ifølge rapporten. Sagt med andre ord: En kommune eller en privatperson som har gjennomført forebyggende tiltak mot naturskader, får ikke billigere forsikring enn dem som ikke har gjort det.

Ebeltoft i Finans Norge mener forsikringsbransjen og kommunene må samarbeide bedre, og at kommunene må innse at forebygging lønner seg i lengden.

– Vi har samme målsetting som kommunene med å forhindre skader. Men det er ikke forsikringsbransjen sin oppgave å forebygge, det er det kommunene som må ta ansvar for, sier hun.